

חשיבות הדף היומי

דברי תורה וברכה שנשא מרן מאור ישראל שליט"א בחגיגת סיום הש"ס בתל אביב ביד אליהו, במעמד גדולי התורה, ועשרת אלפים איש משלומי אמוני ישראל
● **חשיבות הדף היומי היא גם ברציפות היומית** ● **לגבי אחינו הספרדים: שגם הם ישתתפו בלימוד הדף היומי**

שבה, וכשעליתי ליבשה בא וישב ודן לפני בהלכה, אמרתי לו בני מי העלך, אמר לי דף של ספינה נזדמן לי וכל גל וגל שבא נענעתי לו ראשי, שהדף הזה עומד למגן ולמסתור מפני גלי הים הזדונים.

בגמרא שבת (קט"ז ע"א), אמר אביי תיתי לי דכר חזינא צורבא מרבנן דסיים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן, נראה שגם שאר החכמים שלא השלימו המסכת היו משתתפים באותה שמחה. ואמר הגר"א, שזה נרמז באותיות סיום, במילואן. סמך יוד וו מם. האותיות הנעלמות, מן, וד, ו, ס, עולים אותו מספר של האותיות הנגלות, סיום, שעולים למספר קט". ללמדך שכל אלה שנגעלמו מלסיים המסכת, מצוה עליהם להשתתף עם המסיים לתת כבוד לתורה, ויחשב להם כאילו הם בעצמם סיימו את המסכת, כדאיתא במכות (ה:): כל הנטפל לעושי מצוה מקבל שכר כעושי המצוה.

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, כתב המהר"ל (בהקדמת תפארת ישראל), שאין הכוונה שעל ידי שלומד תלמוד יודע ההלכה ומביא לידי מעשה, שאם

בחגיגה סוברת כחכמים שהלכה כמותם, אך התוספות הוקשה להם אליבא דר' יהודה דס"ל דחשינין לגומלין, לכן פירשו שיש שלשה שמעידים, ולא חיישינן לגומלין.

היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך, אמרו חז"ל, והובא בפירוש רש"י, שכאשר כתב משה את ספר התורה נתנה לשבט לוי, כמו שנאמר ויכתוב משה את ספר התורה ויתנה אל הכהנים בני לוי הנושאים את ארון ברית ה', באותה שעה נקהלו כל שבטי ישראל אליו, ואמרו לו, מפני מה אתה משליט את שבטך עלינו בתורה, הלא כולנו היינו במעמד הר סיני ואמרנו נעשה ונשמע. אף אני אומר לגבי אחינו הספרדים, שגם הם ישתתפו בלימוד הדף היומי, וכפי שאמר המהר"ם שפירא שהדף היומי של רבבות אלפי ישראל מהוה גשר ברזל שישראל יוכלו לעבור בו על הים הזועף, ובכל גליות ישראל היא שעמדה לאבותינו ולנו. ולזה רמזו בסוף יבמות (קכא). אמר רבן גמליאל, פעם אחת באתי בספינה, וראיתי ספינה אחת שנשברה והייתי מצטער על תלמיד חכם

במס' חגיגה (ג.) את ה' האמרת היום, וה' האמירך היום, אמר להם הקב"ה לישראל, אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, שנאמר ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. ובתוספות, איתא במדרש, שלשה מעידים זה על זה שהם אחד, הקב"ה וישראל והשבת, הקב"ה וישראל מעידים על השבת שהוא יום אחד של מנוחה וקדושה, ישראל והשבת מעידים על הקב"ה שהוא אחד, הקב"ה והשבת מעידים על ישראל שהם גוי אחד מכל האומות, ועל זה אנו סומכים להתפלל במנחת שבת אתה אחד וכו', אע"פ שאינו מענין היום בערבית ושחרית. ע"כ. לכן תיקנו במנחת שבת, אתה אחד ושמן אחד, ומי כעמך בישראל גוי אחד בארץ. ויש להבין שלאיזה צורך הביאו התוס' דברי המדרש אלה. אולם בכתובות (כד.) נחלקו חכמים ור' יהודה, כמי שמעיד אני כהן וחברי כהן, וכן חברו מעיד כן, חכמים אומרים נאמן, ור' יהודה אומר עד שיהיו שלשה, שנים מעידין על זה ושנים מעידים על זה. והנה הסוגיא

נפסק הקולות. וזהו אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום, לקבל עליו כל יום עול מלכות שמים, ולעסוק בתורה.

הקובע עתים לתורה גורם שגם בניו ילמדו תורה בחשק ושקידה, כי הוא משמש להם דוגמא אישית, וכן נאמר והיו הדברים האלה על לבבך, ואחר כך ושננתם לבניך וכו', שבלעדי שקידתו שלו גם הבנים לא יתמידו בלימודם.

העוסק בתורה הוא מחזיק באילנא דחיי, וכמו שכתוב כי הוא חייך ואורך ימך. ונאמר, כי "פרי" מעלליהם יאכלו, וכדברי חז"ל (עירובין כא:), פרח הגפן אלו בעלי מקרא, פתח הסמדר אלו בעלי משנה, הנצו הרמונים אלו בעלי גמרא, ושכינה שרויה עמו, שנאמר בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך. כדאיתא בברכות (ו). במשנה דאבות פ"ג. וזהו שנאמר בשיר השירים, שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני, תלמוד בבלי וירושלמי וכו', ציון במשפט תפדה, גימט' תלמוד ירושלמי, ושביה בצדקה, גימט' תלמוד בבלי.

בפרשת ויצא, יעקב אבינו עבד ברחל שבע שנים באהבתו אותה, וכן התורה שהיא אילת אהבים ויעלת חן, נסתיים לימודה במשך שבע שנים בסיום אלפיים ושבע מאות ושנים דפי גמרא. אבל עם הסיום, מיד אנו פותחים בברכות, כמו בשמחת תורה שאחר סיום התורה בפרשת וזאת הברכה, מתחילים מיד בפרשת בראשית, כדי שלא לתת פתחון פה פה למקטרג לומר כבר סיימו ואינם רוצים ללמוד עוד. וכמ"ש הר"י אלברצלוני בפירוש ספר יצירה (עמוד קסו), ובשו"ת הרשב"ץ ח"ג (סי' שכ), והטור א"ה (סי' תרסט). ולכן נאמר מלא שבוע זאת (מלבד הפסטי שפירש רש"י, וניתנה לך גם את זאת בעבודה אשר תעבוד עמדי עוד שבע שנים אחרות). השי"ת יזכנו להתחילו ולסיים ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

[הביא לפרוס הרב משה בן יהודה]

לברך לעשות ציצית או לעשות תפילין, אלא רק כשמתעטף ומניח מברך (מנחות מב.), ואם לימוד התורה הוא רק בכדי שידע לקיים, די שיברך על המצות עצמן, אלא ודאי שעצם הלימוד מצות עשה, ובזה יש לפרש מה שאמרו בנדרים (פא). על עזבם את תורתם, שלא בירכו בתורה תחלה, כי חשבו להכשר מצוה בעלמא.

חשיבות הדף היומי היא גם ברציפות היומית, ואותי יום יום ידרשון, מבלי הפסק אפילו יום אחד. וכפי שאמרו חז"ל בירושלמי (סוף ברכות), יום תעזבני יומים אעזבך, וכבר נאמר (משלי ח, לד), שכל אנשי העיר מרוויים את נפשם ממימיו הנאמנים, והרחוקים ממנו מעבירים

צנורות מן המעין עד בתיים ושוותיהם ואין די בצנור אחד, כי אין צנור ארוך כל כך, ועושים צנורות קטנים סמוכים זה אל זה כדי פרסאות מרובות, אך אם ינטל צנור קטן אחד מביניהם, אפילו ארכו רק אמה אחת, נפסק הקולות, ושוב אינו מגיע אל הבתים והשדות. הנמשל, הימים הם הצנורות אשר בהם אנחנו ממשיכים אלינו את התורה והמצות, והמדות טובות, ממעין הקדומים, היוצא מבית ה', ממעמד הנבחר והקדוש והנורא לזכר הודו והדרו, פחדו ומוראו לדורי דורים, למען תהי נפשנו תמיד כגן רווה, וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, שיהיו חקוקים בה לזכרון עולם. ולכן חייבים אנו בני ישראל להמשיך עלינו במצות ובמעשים טובים את השפע הקודש, מני אז "ללא הפסק חס ושלום אף ליום אחד". ואמרו חז"ל (ברכות סג:) אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית, וערב אחד אינו קורא, דומה עליו כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם. וכי מה בצע בצנורות הארוכים אם על ידי חסרון אמה אחת

כן אין זה אלא הכנה והכשר מצוה, ונמצא המעשה גדול, אלא הלימוד כל כך גדול שנפשו ורוחו של האדם מתקדשת בקדושה עליונה, עד שאדיר חפצה לעשות מעשה המצוה לעשות נחת רוח ליוצר ב"ה.

כל השונה הלכות, כתב המהרש"א בח"א, שלשון "השונה", לשון פעם שנית, שצריך לחזור ולשנן, כמו שאמרו (בקידושין ל.), ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפך שאם ישאל אותך אדם דבר הלכה, אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמרו לו מיד, שנאמר (משלי ז, ד), אמור לחכמה אחותי את. וכשאדם מסיים "הדף היומי", עליו לחזור ולשננו, כדי

שיזכרנו, שהלומד תורה ומשכחה דומה לזורע ואינו קוצר דומה לאשה שיולדת וקוברת, שמוטב שלא ילדה (סנהדרין צט.). ולכן החזרה על הדף תהיה עם סיומו, שאם ידחה הדבר לאחר זמן, הרי אמרו (יומא כט.) מיגמר בעתיקא קשה מחדתא, וסימנך טינא ובר טינא. ופירש

בזה בתולדות אדם את הפסוק (איוב כה, ז), "לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז", ואמרו חכמים (חגיגה טז.), אלו דברי תורה שקשים לקנותם ככלי זהב, ונוחים לאבדם ככלי זכוכית, ואמר שאם נעשו כבר כלי זכוכית ונשכחו ממנו, אז ותמורתה כלי פז, היקר מאד אף מזהב, כדאמירנן (עבודה זרה י:), מתקלא ופלגא פיזא בעלמא. והיינו טעמא משום דמגמר בעתיקא קשה מחדתא.

וסמיכות המאמר כל השונה הלכות בסוף נדה, כמו שכתב מהרש"א בחדושי אגדות, שאע"פ שהרבה הלכות נדה בטלו לאחר שהחמירו על עצמן שאפילו רואות טיפת דם כחדל יושבות עליו ז' נקיים, וגם עשאוהו בספק זכות, מכל מקום צריך ללמוד כל ההלכות כסדרן, כי עצם לימוד התורה, הוא מצוה מן התורה, ולא רק בכדי שיקיים תדע שאם כן למה יברכו על דברי תורה, למקרא ולמשנה ולתלמוד (ברכות יא:), הרי אין מברכים על מצוה שאין עשייתה גמר מצוה, שהרי אין